

Α. Παπαδιαμάντη: «Σταχομαζώχτρα» και «Τα Χριστούγεννα του τεμπέλη»

/ [Πεμπτουσία](#)

Ηθογράφος και ανθρωποπλάστης απaráμιλλος, μαγεμένος από το μυστήριο της φύσης, κατάφερε ν' απλώσει το γενέθλιο νησί του σε μια απέραντη κοσμόπολη. Ο ρεμβασμός και η μνήμη, ένα είδος ξυπνόνειρο, ζει καθημερινά στη ζωή του με το σιγοφαλμό βυζαντινών μελωδιών. Νοσταλγεί, σαν παιδί, το τότε στο νησί του, που η γνώση του καλού και του κακού δεν είχε ακόμα σχίσει το μαγικό πέπλο που τυλίγει τα πράγματα.

Μέσα στον πολύχρωμο πίνακα των ταπεινών και καταφρονημένων ηρώων του, μικροαστών, μικρονοικοκύρηδων, νησιωτών, με όπλο του το νατουραλισμό και το ρεαλισμό, δίνει καθαρά πρόσωπα, ακόμα κι όταν τα τυραννεί η δυστυχία της κακίας. Η αμαρτία δεν είναι σκοτεινή στα δικά του πρόσωπα. Διαβλέπει κανείς σ' αυτά, τον πόθο, τον πόνο της ζωής. Είναι ένας, ίδιος για όλους τους ανθρώπους.

Λαχταρούν να ζήσουν ήμερα κι ευχαριστημένα τα πλάσματά του και νοσταλγούν πάντα την ανανέωση της ζωής. Ήμερη η αγάπη της ζωής, η αγάπη για της ζωής την αγνότερη ομορφιά. Ο σκληρός τους αγώνας χάνει την απάνθρωπη οξύτητα. Τα ελαττώματα αμβλύνονται. Είναι τελικά έκφραση της χριστιανικής αγάπης η τέλεια παραδοχή του αγώνα για τη ζωή. Ακόμα και η δοκιμασία του «ανικανοποίητου», από τον ίδιο τον εαυτό των ηρώων του, δεν τους παιδεύει. Δέχονται τη ζωή, γιατί πρέπει, με τη βοήθεια του Θεού, να ζήσουν.

Αυτή την ταπεινή συγκατάβαση σκύβουμε να βρούμε μέσα στο χριστουγεννιάτικο φόντο της πονεμένης *Σταχομαζώχτρας* και του κακόμοιρου *Τεμπέλη των Χριστουγέννων*. Μέσα στην ελληνική γραφικότητά τους, με την ασυγκράτητη δραματικότητα, βρίσκουμε το δρόμο της καρδιάς μας, καθώς ζωντανεύουμε την πραγματική εικόνα της ζωής με σάρκα και οστά. Πονάμε με τη δοκιμασία και τον αγώνα της θεια- Αχτίτσας και λυτρωνόμαστε μαζί της. Ο κυρ Παυλέτος, ο τεμπέλης, ζωγραφίζει το γέλιο στα χείλη μας. Ένα γέλιο όμως, που αφήνει το κατακάθι μιας γεύσης πικρής, καθώς κι αυτός πονά, μέσα στο μανδύα της ανευθυνότητάς του και οι άλλοι γύρω του.

Ανακαλύπτουμε τελικά τις δύο όψεις του ίδιου νομίσματος: χαρά και λύπη, χαρμολύπη, το σημαινόμενο, την ουσία του βιώματος της Γέννησης, μέσα στην ανείπωτη ευλογία κι ευφροσύνη της συγκατάβασης του Θεού, μέσα στο μεγάλο πόνο της συναίσθησης της αδυναμίας μας.

Αυτούσιος λοιπόν ο Παπαδιαμάντης, μας θυμίζει το βαρύ νόμο της πληρωμής των αγαθών. Άφησε την τελευταία του πνοή σιγοψέλνοντας το τροπάρι της ενάτης ώρας των Θεοφανείων, «Την χείρα σου αψαμένη...». Το έργο του ζει και θα ζει, γιατί είναι ακριβά πληρωμένο, είναι το αντίτιμο της ζωής του.

Δήμητρα Μπεχλιβάνη-Σαββοπούλου, φιλόλογος

(υπεύθυνη θεατρικής ομάδας στο ΓΕΛ
Βασιλικών)